

"יוניק" – זן מקדמיה חדש מבירור מקומי★

א. קדמן, א. סלור, המכון למטעים, מינהל המחקר החקלאי, מרכז וולקני, בית-דגן

גבוהים ואיכות פרי מעולה. מנימוקים אלה החלטנו לתת עדיפות גבוהה לבירור זן מקומי מצטיין מתוך אוכלוסיות זריעים של הזנים והטיפוסים המצויים אצלנו.

מוצא הזן "יוניק" (13/3)

בשנת 1966 קיבלנו מפרופ' המילטון, מאוניברסיטת הוואי, זרעי מקדמיה מהטיפוס 'קונה-778', אשר הומלץ על ידו לשימוש ככנה מצטיינת בתנאי הוואי. הזרעים הונבטו וגודלו על ידנו משך שנתיים, 48 שתילים ניטעו באביב 1969 בחלקת המקדמיה בבית-דגן. רוב העצים

מבוא

באוסף זני המקדמיה שבמינהל המחקר החקלאי נמצאים כמעט כל הזנים שבוררו בהוואי ובקליפורניה, ביניהם הזנים המצטיינים בשתי מדינות אלה. משך כ-10 שנים נבדקו התכונות של זנים אלה – יכולים, טיב פרי וכו'. עד כה לא ניתן להצביע אף על אחד מזנים אלה כמצטיין בתנאים שלנו במכלול התכונות הרצויות.

אחד הגורמים הקובעים הצלחת גידול המקדמיה בארץ הוא מציאת זן מתאים שיצטיין בתנאים שלנו במירב התכונות הרצויות, במיוחד חשובות: כניסה מוקדמת לפוריות, יכולים

מפרסומי מינהל המחקר החקלאי, סידרה ה', 1982, מס' 1155.

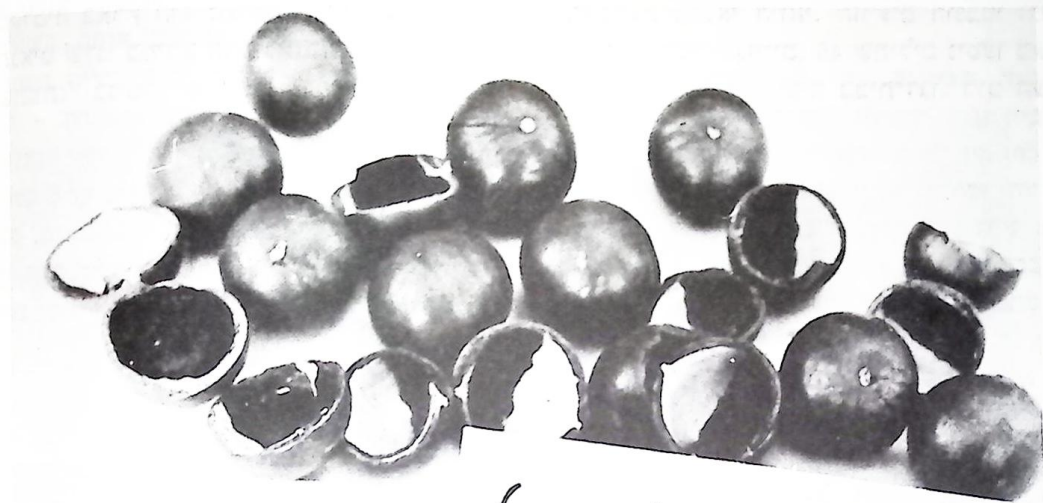
(תכונה רצויה ביותר). אחוז קטן מהפירות חונט ומבשיל מחוץ לעונה, לפני או אחרי מועד זה. האגוז - בגודל בינוני, (משקל ממוצע 5 ג' ויותר), צורתו כדורית, הקליפה חלקה, צבעה חום בהיר, דקה יחסית כ-1.5 מ"מ (מדידת עובי הקליפה, במרכז שבין הקודקוד לבסיס). אחוז הגלעין גבוה - מעל 40%, והוא נפרד בקלות מהקליפה, צבעו לבן-קרם וטעמו וניחוחו מעולים. כאמור העץ המקורי החל להניב ב-1975, בגיל 6, שנה לאחר מכן נתן את יכולו הראשון ומאז עלתה פוריותו מדי שנה ויבוליו המצטברים הגיעו בשנת 1981 לכ-105 ק"ג אגוזים בקליפה, ללא השומר.

לאחר ששנים אחדות נצפו התכונות החיוביות של פירות עץ הזריע 13/3 הוחלט להרכיב כמה עצים מבוגרים במטע בבית דגן, כדי לבחון את תכונות הפוריות של טיפוס זה כעץ מורכב. באביב 1978 נכרתו 4 עצים בגיל 10 והורכבו

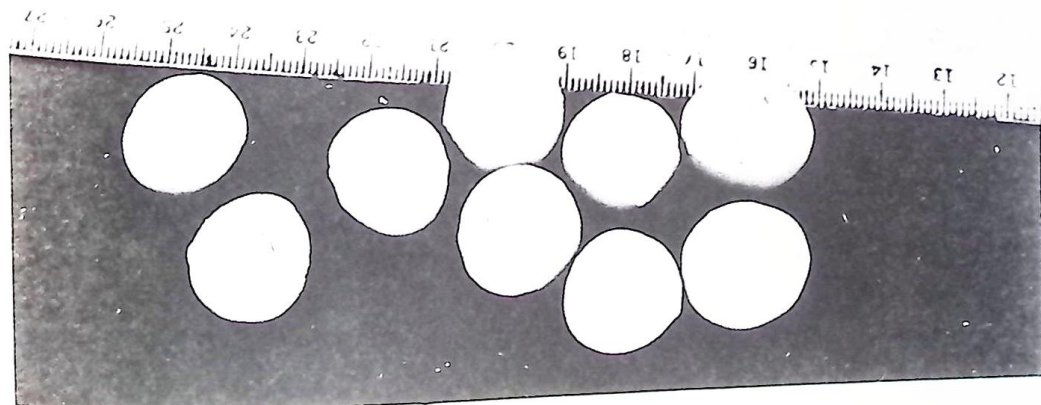
גדלו במהירות ותוך 4-5 שנים הגיעו לגובה 6-8 מ' ויותר. ב-1975 החלו עצים אחדים לשאת פרי ומכאן ואילך נערך מעקב אחר היבולים ואיכות הפרי של כל עץ. בין עצי הזריעים האלה התבלט במיוחד זריע אשר סימונו במטע היה 13/3.

תכונות הזן "יוניק"

העץ המקורי גדול יחסית, כיום, בגיל 13, גובהו כ-9 מ' וקוטרו כ-6 מ'. זהו עץ בריא וחזק, עלותו בצבע ירוק כהה, העלים מסודרים בשלשות, בעלי פטטרות של כ-5 מ"מ ושפתם חלקה או מכילה קוצים מעטים (תכונות אופיניות למין מקדמיה אינטגרופוליה) הפרחים בצבע לבן. התפרחות מופיעות לרוב בחודשים מרס-אפריל והחנטה בחודש אפריל. רוב הפרי מגיע להבשלה בחודשים אוקטובר-דצמבר, אז הוא נושר ונאסף מהקרקע

יוניק (13/3)

שופעת בכל ארבעת העצים המורכבים.
החל מ-1979 הורכבו שתילים רבים במשתלות
בטיפוס 13/3 וכיום נטועים במקומות שונים
בארץ כמה מאות שתילים מזה.
השם "יוניק" ניתן לזן באביב 1982.

הרכבות כתר ברכב מהטיפוס 13/3. הרוכבים
התפתחו וגדלו במהירות והגיעו תוך שנתיים
לגובה כ-4 מ'. באביב 1981 (3 שנים לאחר
ההרכבה), פרחו העצים, חנטו והניבו כמה
עשרות פירות לכל עץ. באביב 1982 הפריחה

טבלה 1: יבולים ותכונות הפרי

שנה	משך איסוף יום	יבול בק"ג פרי בקליפה	מספר פירות	משקל ממוצע לפרי, ג'	משקל גלעין, ג'	אחוז גלעין	התקלפות (%) שלמים ושחורים	יבול מצטבר, ק"ג	הערות
1975	—	0.65	—	—	—	—	—	—	שקילה
1976	—	10.5	1966	5.34	2.26	42.3	98	11.2	ספירה ושקילה
1977	75	10.5	2033	5.20	2.16	41.5	95	21.7	ספירה ושקילה
1978	79	19.0	3761	5.06	2.18	43.2	99	40.7	ספירה ושקילה
1979	77	22.0	4527	4.86	2.23	45.9	98	62.7	ספירה ושקילה
1980	75	19.5	3931	4.96	2.13	42.9	96	82.2	ספירה ושקילה
1981	78	22.5	4482	5.02	2.13	42.4	95	104.5	ספירה ושקילה

לחקלאות
בריאה יותר!

להדברת קמחון בגפן ואפרסק

רוביגו

להדברת קמחון בתפוחי עץ

פֶּלֹנְדֶּרֶל (ומילי)

כלאימכורט בע"מ

לוכסמבורג כימיקלים

תל-אביב. ת.ד. 13 טל. 03-336566